

Med sikte på Lean och digitalisering i byggsektorn

Med över 60 års erfarenhet är El Björn ett känt namn inom svensk byggindustri. Produktutveckling och innovationer har alltid varit deras honnörsord, något de nu tar med sig in i den digitala eran – baserat på en stabil Lean-bas naturligtvis.

El Björn har sedan 50-talet försett tillfälliga byggarbetsplatser med rätt kraft, ljus och klimat. Inom dessa tre huvudsakliga affärsområden – Kraft, Klimat och Ljus – levererar de produkter som är välkända på alla arbetsplatser i Sverige liksom på deras övriga huvudmarknader Norge, Finland och England. Innovation och produktutveckling har alltid varit företagets ledord, något de kompletterat med en aktiv satsning på Lean.

2015 sökte de till Produktionslyftet och medverkade i Utvecklingsprogrammet på 18 månader från slutet av 2015 fram till sommaren 2017. Sommaren 2018 passade vi på att göra ett besök hos El Björn för att höra hur arbetet löpt vidare och fick bland andra träffa deras produktionsplanerare Åsa Lord Andersson och Thomas Strålman, produktchef för affärsområde Klimat.

Åsa visar oss ett pilotområde inom Produktionslyftet – eller Företagslyftet som de säger på El Björn – där de tillverkar elstolpar. Idag är det enstyck som gäller i flödet för dessa så kallade Alfa-stolpar med åtta stationer för maximal flexibilitet. Beroende på bemanning och produktionstakt så kan allt mellan en och åtta personer jobba i flödet. Enstycksflöde möjliggör även anpassning av produkterna.

Elstolparna används främst till bryggor men ett nytt område är camping. Det bidrog även till problem med att leverera i tid då produktionen rör sig om en relativt stor volym, cirka 1100-1200 stolpar per år.

– Vi drev piloten som en helhet med alla steg inkluderade, berättar Johanna Claesson, montör i flödet. Vi monterar hela stolpen fram till slutprovning så pilotområdet omfattar allt från fasader för materialförsörjning till fokus på kanban för påfyllning från lagret.

Produktionsplanerare Åsa Lord Andersson.

Johanna menar att förändringen även har lett till en bättre arbetsmiljö där de i högre grad själva kan styra och planera arbetet. Inför arbetet med pilotområdet var Johanna och hennes kollegor också med och påverkade utformningen. Idag plockar montörerna betydligt mindre material, det har blivit en stor skillnad med alla pallställ borta. Det är som Johanna framhåller bättre ergonomi med taktad produktion och ett enstycksflöde – flexibelt och hållbart.

– Det har varit positivt för oss, vi kom in på rätt spår, har ett tydligt mål och vi vet vart vi vill, säger Johanna. Det är lätt hänt att någon gör på ett sätt och en annan på ett annat, men här har vi en gemensam syn på vart vi ska.

Idag är de helt klara med tre flöden – Alfa-stolpar, avfuktare och CS/CM (under-/fördelningscentral) – och arbetar vidare med BCS-flödet (modulsystem inom Kraft). De arbetar metodiskt med ett flöde i taget och går inte vidare till nästa förrän det föregående är klart.

Allt fram till slutkontroll av stolpen finns i Alfa-flödet. På bilden ses Josefin Bergqvist.

Sedan de tagit bort de höga pallställen har lokalerna blivit ljusare och de har kunnat frigöra yta vilket gett möjlighet till ökad produktionen i samma lokaler. Daglig styrning är väl etablerat där montörerna har sin egen varifrån eventuella frågeställningar flaggas upp till nästa avstämning. Det gäller även lagret.

– Vi är tydligt flödesuppdelade och nu har vi lagt grunden överallt, säger Åsa. Det rullar på av sig självt, det behöver inte bli så stora projekt. Montörerna sköter det mesta arbetet i sitt flöde, vilket är ett bra tecken på hur långt vi har kommit.

Hela företaget har varit engagerat i Företagslyftet, från försäljning och administration till lager och produktion. Åsa lyfter medarbetarnas engagemang och tar som exempel upp just Johanna, som när arbetet påbörjades i nästa flöde erbjöd sig att följa med för att ta med sig erfarenheterna från Alfa-flödet.

– Vi får de bästa idéerna från produktionspersonalen, de är stolta och växer med ansvaret och att de är delaktiga, säger Åsa. Det är när vi har dem med oss som vi vinner!

Vad kunderna upplever är att leveranssäkerheten ökat generellt, det är tydligt. Känslan är också att slöserierna minskat, bland annat med mindre lager av halvfabrikat – idag har de "bara" det lager som krävs.

– Kvaliteten har alltid varit hög eftersom vi alltid genomför slutkontroll av varje produkt, där tror jag inte att de ser någon större skillnad, berättar Åsa. Däremot kör vi i mindre batcher med enstycksflöde vilket gör att ett fel inte upprepas, vilket säkrar kvaliteten och framförallt gör så att den inte faller.

Under hela Produktionslyftsresan har IF Metall haft med en representant i styrgruppen, de har hela tiden varit involverade och enligt Åsa har allt gått efter planerna. Även El Björns medarbetarenkät visar att företaget ligger högt beträffande hur nöjda medarbetarna är med ökat engagemang och större möjlighet till påverkan. Även förändringsviljan och förmågan har ökat vilket kommer väl till pass när El Björn nu accelererar sitt digitaliseringsarbete.

El Björn startade på allvar sin digitaliseringsprocess 2016 med lansering av de första digitala systemdelarna under 2017, en mobil fjärrvärmecentral. Den ger möjlighet till övervakning, styrning och larm på distans och i samband med lanseringen lanserade de även sitt koncept EB Connect för nya digitala tjänster.

– Med det som grund tittade vi på hur vi skulle gå vidare och insåg samtidigt hur långt efter byggbranschen låg inom digitalisering jämfört med exempelvis processindustrin, berättar Thomas. Vi insåg också att behovet är jättestort!

Ett första steg är att skapa översikt för de produkter som är uppkopplade med fokus på att lösa de grundläggande behoven som finns i branschen idag, nämligen att medvetandegöra den förbrukning som finns.

– Det är viktigt för oss att hela tiden ha en dialog med aktörerna i branschen så att vi inte hamnar för långt ner i tekniska detaljer och tappar fokus på den nytta vi kan erbjuda genom att synliggöra förbrukningen genom uppkopplade lösningar säger Christian Harström, ansvarig för digitala lösningar på El Björn.

Johanna Claesson, montör i flödet och en av dem som varit med och utformat just Alfa-flödet.

Produktionslyftet är initierat av IF Metall och Teknikföretagen. Finansiärer är Vinnova, Tillväxtverket och medverkande företag.

Montörerna själva utvecklar flödena vid respektive station. På bilden ses Valentin Kam.

Christian menar att gränsen för hur det går att koppla upp och styra produkterna i framtiden enbart begränsas av fantasin och att inom något år kommer nya tjänster att kunna erbjudas som ökar både effektivitet och minskar klimatpåverkan. Han berättar vidare att den allmänna opinionen runt klimatpåverkan gör att de ser ett ökande intresse för vad som är möjligt framåt; de skulle kunna reducera förbrukad energi och förkorta processtiderna avsevärt redan idag om de fick implementera sina lösningar fullt ut.

– Egentligen handlar digitalisering för oss om tre saker, säger Thomas. Ett – vi måste mäta för att veta; idag vet branschen inte. Två – effektivisera utifrån den nya kunskapen. Tre – automatisera; dock är vägen lång och vi har en del utmaningar att lösa.

Arbetet pågår som bäst och de är bara i början, men tankarna sprider sig bland entreprenörer, byggbolag och beställare. Vad El Björn vill göra är att visa vilka möjligheter som finns.

Nästa steg är att koppla upp produkterna och automatisera mer – digitalisering är något mycket konkret hos El Björn.

– Med EB Connect är vår ambition att allt ska vara uppkopplat, avslutar Thomas. Det är den framtid vi kommer att möta inom ett par år.

Läs fler artiklar på www.produktionslyftet.se.

Produktionslyftet är initierat av IF Metall och Teknikföretagen. Finansiärer är Vinnova, Tillväxtverket och medverkande företag.

